

alienats aguts i crònics que ha d'ésser base, avui dia, de tota acurada prestació del servei.

Si és un fet demostrat que el tant per cent de curacions aconseguides resulta molt diferent segons se tracti de pacients en un o altre període de la malaltia; si la estadística diu que els resultats obtinguts són quasi negatius entre alienats crònics, mentre en els aguts arriben a assolir-se del 50 al 60 per 100 de curacions (a condició, és clar, que sigui empleat el tractament oportú en començar la malaltia i que tot seguit se disposi dels medis que els moderns avenços de la ciència de curar aconsellen), és cosa indiscutible que caldrà donar tota mena de facilitats als afectats de malalties mentals per al ràpid ingrés en establiments a propòsit, alleugerint l'expedient i fent per manera que desaparegui la resistència de les famílies a reconèixer en el seu començament la realitat d'aquesta malaltia.

Facilitar l'ingrés (reduint l'expedient a la certificació d'un metge expressant el caràcter de l'afecció), allunyar de la casa de curació fins l'ombra de tot allò que, pel sentit popular, la pogués fer confondre amb un Manicomi, i dotar la Clínica, no res menys, de tots els medis adequats per al tractament de l'especialitat que serveix, són les bases que assegurin la viabilitat de la novella institució. Per elles, no hi haurà ja en el públic aprensió o repugnància de sol·licitar l'admissió de alienats i s'evitarà, no més en aconseguir això, que les malalties mentals avui absolutament abandonades en sos inicis, o subjectes a tractament equivocat o emptic, prenguin tot l'increment, fent sempre més llarga la curació i allunyant les probabilitats d'èxit quan no se impossibiliten totalment.

Els malalts, un cop en la Clínica (especie d'avnat-sala del Manicomi), seran degudament classificats pel resultat del diagnòstic, subjectant-se els aguts a tractament fins a llur curació o fins que, passant a l'estat de crònica la dolència, motivés el trasllat del malalt, complerts tots els requisits legals, a l'establiment adequat segons la forma i caràcter de la demència soferta.

La dita clínica, a la vegada que és centre de tractament de malalts aguts, serà oficina d'observació, classificació i distribució dels altres.

Més endavant, quant construït ja l'Hospital que es té en projecte, sigui hora de completar els plans de la Mancomunitat, el tractament i guarda dels dements se farà en la següent forma: Dels aguts, en la Clínica de Psiquiatria i Asil d'Observació; Dels que siguin capaços de treballar, en la Colonia agrícola que també hi ha l'acord d'organitzar: Dels que presentin formes senils de demència, en un o més pabellons, que poden radicar en la Colonia agrícola o en el Manicomi general: Dels deficientes que siguin educables, en una Secció médico-pedagògica, o de règim especial cas d'estar compresa en el Manicomi general o en la Colonia agrícola: Tots els altres en el Manicomi general en seccions o pabellons adequats, segons el sexe i segons que siguin agitats, semi-agitats, idiotes complets, tranquils o criminals.

En aquests establiments podran fer pràctiques i realitzar investigacions els alumnes aprovats de la Facultat de Medicina.

Se procurarà que en cada un dels establiments hi hagi un nombre de places gratuïtes.

EL CAMÍ SEGUIT

Quan, per part dels nostres enemics polítics en nacionalisme, se'ns acusa de lo que en diuen acaparament de l'amor a Catalunya, un hom creu en la realitat de semblant afirmació, llegitimant-la, al contemplar l'estat de les diverses manifestacions de l'espe-

rit català abans del desenrotll de la doctrina catalanista, comparant-les en l'estat en que avui se troben, mercès únicament al esforç dels homes que, sentint i propagant entre gents adormides el sentiment nacional d'aquelles doctrines, han lograt deixondir-lo i fer-li donar fruits esponsorosos de fàcil comprovació.

Compari's la Catalunya de mitjans del segle passat amb l'actual i es veurà el camí seguit, i tingui's en compte que no solament ha de lluitar-se contra la força del Estat centralista del qual formem part sino que además s'ha de vèncer—desgraciadament encara—la indiferència de molta part de la gent de nostra terra educats en una cultura i per una llengua forasteres que arribaren a crear un estat de consciència tan accentuadament provincià que no s'ha lograt desarrelar-lo de certs esperits excessivament mantenedors de una vida raquítica i migrada.

I és allavors que decididament es creu amb la eficàcia de l'actuació catalanista, causa del renaixement d'un poble i d'una nova cultura, que fóra inútil cercar sense aquest mòbil del patriotisme, impulsor d'energies somortas, i qual desvetllament ha d'ésser l'exemple on han de trobar la solució per a sortir de la indiferència en que romanen col·lectivitats que deurien aportar també el seu esforç al millorament i perfecció del nostre poble.

"Llibre d'Honor de Catalunya"

Segueix en la nostra ciutat, i arreu de Catalunya, la recollida de les firmes que han de formar el monumental «Llibre d'Honor» que als nostres parlamentaris ha d'ésser ofert.

A la vegada que va formant-se l'Album, són començats els treballs de preparació de la festa patriòtica que en el dia de l'entrega ha de celebrar-se. A jutjar pels coneixements que ara en posseïm, ella serà un fet de gran resonància i esplendència.

Als amics que encara no hagin tingut ocasió d'estampar la seva firma en les fulles hem de recomanar-los-hi s'hi donguin pressa. A tots, un prec: cal que cada un dels nostres se converteixi en recollidor de firmes entre el seu cercle d'amistats i relacions, puix, amb tot i el nombre ja força gros que en portem de recollides, veiem que la nostra ciutat no ha donat encara tot el contingut que ella promet.

Posem-nos tots a la tasca, per tal de que aquest troç d'Empordà pugui dignament figurar en l'Homenatge.

RESPOSTA

Tenim a la vista una col·lecció de paperots i fulles, publicades durant l'últim període electoral pels candidats contraris o sos patrocinadors, en les quals, anònimament, segurament perque alguns dels autors moments abans d'escriure aitals fasetats i grolleries havien estret nostra mà i ens havien proposat aliances que foren rebutjades, prescindint del respecte que tothom es deu a sí mateix i ha de tenir amb sos conciutadans, s'hi consignen apreciacions sobre nostres persones i significació política que ara considerem el moment oportú de respondre.

El fet de no haver tingut sos autors el valor de consignar sa firma al peu de sos escrits, ens excusaria de contestar, per allò de que «Qui enraona al darre...» Pero com que diu que tota pregunta mereix una resposta, perque després de tots els penjaments que de nosaltres s'han dit, sempre sense donar la cara, no puguem dir allò de que «qui calla otorga», respondrem.

Els inspiradors, els autors anònims dels escrits, els que sens cap mena de pudor passen de la mentida a l'insult, són els que, com en l'anterior elecció, di-

jous abans de la lluita havien contractat l'acta en blanc d'Albanyà, propòsit que no va poguer ésser realitzat, entre altres coses, per la nostra vigilància; són els que donaren mil pessetes per lograr una votació lluida en una vila propera a Figueres i que no nomenem per no fer la propaganda (?) a son alcalde; són els que amenassen a alcaldes i secretaris amb tota mena de càstics i represalies si el resultat local de l'elecció no fos favorable; són els que de la política en fan un negoci, i que una vegada elegits sols procurin medrar personalment sens preocupar-se ni gens ni mica dels interessos de la comarca; són els que fan que sos amics, com a nosaltres ens consta feren en dos pobles, amenassessin de deshaucí a sos arrendataris si no voten la candidatura que els és imposada; són, en fi, els que en ses converses i mitins, a falta de raó i millors arguments, sols insulten als candidats contraris i a son partit.

Molt més podríem dir per donar al lector un concepte clar de qui són els nostres detractors, i podríem contar amb tots sos punts i senyals una pila de coses concretes, però, encara que nosaltres ho fariem amb justa defensa i relatat fets veritat, no volem fer ho, perque certs actes no sols denigren al que els ha comés sino també a qui els conta.

Nosaltres, els injuriats, els cacics, els propietaris israelites, els inèdits, som els que ens posem en contacte directe amb el poble per conixer ses necessitats i perque ens coneixi; som els que jamai havem deshauciat ni amenaçat de deshaucí a cap arrendatari nostre perque

votés una candidatura determinada; nosaltres som els que, preocupant-nos pel bé dels nostres conveïns i pels interessos de nostra comarca, amb dos estius havem netejat més de vint kilòmetres de rec, sens reparar en molesties i gastar i fent que puguin tornar a ésser conreuades centenar de vessanes de terra que ja eren abandonades; nosaltres som els que instem i treballem perque sien tapats els trenes del Manol i la Muga que tants perjudicis ocasionen als pobles afectats; nosaltres som, en fi, els que amb tota mena de sacrificis de diners i molesties havem tingut la satisfacció d'haver tornat a la vida un poble mort com era Riumors. Amb lo que acabem de consignar, havem pecat d'immodestia. Ja ho sabem i confesem. Però com tant desconsiderats i falsos atacs—per no calificar-ho d'altra manera—exigien una resposta, i nosaltres tenim per costum contestar amb fets i no amb disquisicions filosòfiques, ens havem vist obligats a parlar de nosaltres mateixos, además, l'atac era personal.

El resultat de la votació a Riumors, poble la vida del qual nosaltres havem revolucionat, aon votaren vuitanta dos electors, alguns dels quals havien sigut per nosaltres desposeïts de les terres que abans cultivaven, i aon els candidats regionalistes hi tingerem vuitanta dos vots, és a dir ni un vot contrari, és la resposta més clara i terminant a les insidies per nostres contraris escampades durant la passada lluita electoral.

25-3-17.

PAULÍ GELI.

LA GRAN PATRIA

Masses vegades ja ha ferit les nostres oïdes el crit d'uns adversaris en proclamar ells un amor que per la terra catalana diuen sentir, amor que amb rara puresa són gosats de voler fer excel·lir del bell damunt del nostre patriotisme.

I avui, que en el lleure d'una hora amable hem vist estampada i repetida d'una fàisó mesquina semblant afirmació, aprofitarem encara el lleure sobrer d'aquella hora per a fer qualques consideracions alentorn de l'esmentada i paradoxal afirmació.

Si dos amors diversos poguessin existir per a un mateix ésser, (que en aquest cas fóra Catalunya), l'un d'ells quedaria ja de moment desvirtuat quan per a expressar-lo i defensar-lo en públic ha d'acudir-se a una llengua emmanilleuada. No podem fer més que dubtar sempre de l'amor que per a la terra i patria comú sia proclamat quan l'afirmació ve feta en un llenguatge que no és el propi, i que no assenyala el pes fatídic de l'imposició, sino que duu una empremta semblant a la vanitat d'una exterior elegància.

Nosaltres fundem el nostre amor a Catalunya en un patriotisme excelsament i intensa sentit. Patria gran, que no sols ella és integrada pel terror que trepitgem i que damunt les cartes geogràfiques hi té una tonalitat no diferenciada. Patria gran, l'amor a la qual té una extensió d'universalitat que li és donada pel desig de reintegrar-li totes les valors que puguin proclamar per a ella una existència de nació moderna. No és la nostra Patria la de les «danzas típiques» i de l'amor als campanars de los «villorios», sino la que ha sabut donar als seus fills un ideal d'exaltació de la seva grandesa; no és el veritable patriotisme el que es canta en una llengua forastera, i que no arriba a traspassar la significació de *patriotisme provincià*, mes ho és aquell que amb l'intensitat i roentor d'un excels amor deixa en cada un dels actes i esforços individuals l'empremta generosa de la col·lectivitat regoneguda i estimada.

«Pobre, sense acció política, sense cultura propia, sotmesa al govern, a la

llengua, a la direcció espiritual d'un altre poble, Catalunya va perdre la noció de la propia personalitat: va devenir *provincia*.» Aquesta és la Catalunya decadent que en «La Nacionalitat Catalana» d'En Prat de la Riba hi és cruament estudiada, i les característiques de la qual no són molt diferenciades d'aquella patria raquítica que els nostres adversaris saben de proclamar i altificar, i la que és sovint contraposada a la Catalunya gloriosa, viva dins la nacionalitat, que nosaltres exaltem i intentem de dignificar.

La llengua, l'història, el dret, i totes les correnties nacionals d'un poble són admeses, en aquell altre patriotisme incolor, com a característiques particulars, jamai com a diferenciacions nacionals. I heu's-aquí el punt de sortida de l'error; heu's-aquí per on se bifurquen els dos amors que es diferenciaven, dos amors dels quals un,—el més intens, el nostre,—resta provat en cada paraula, en cada gest, en cada actuació, en tant que l'altre sols és fiat per una obstinada i vincladica paraula, i negat en tota actuació.

NOTES D'ART

Exposició Berga i Boada

En els vinents dies de les Festes de la Santa Creu obrirà en la nostra ciutat, i en l'estatge de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», una Exposició de les seves obres, muntants a la ratlla de seixanta, el distingit artista En Josep Berga i Boada, tan estimat a Figueres.

L'entrada a l'Exposició serà pública, i allí hom s'hi podrà fer càrrec de les noves i glorioses fites que en la seva carrera artística va plantant En Berga.

NOTICIARI

—Ha acabada ja la seva visita en les poblacions fabrils del Baix Empordà l'enginyer del Ministeri d'Hisenda la visita del qual va anunciar per la nostra comarca En Cambó en el seu discurs de nostra ciutat, i que ve a girar una inspecció per tal d'aplicar la llei de protecció a les indústries que aprovaren les darreres Corts, a indicació de la minoria nacionalista.

Tip. de «La Veu de l'Empordà».